

Sygn. akt VII AGa 1895/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: SA Mariusz Łodko

Sędziowie: SSA Maciej Dobrzyński (spr.)

SO del. Jacek Bajak

Protokolant: stażysta Marta Kłoskowska

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2018 roku w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o stwierdzenie nieważności uchwał ewentualnie o uchylenia uchwał wspólników

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt XX GC 1269/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 810 zł (osiemset dziesięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

VII AGa (...)

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 grudnia 2014 r., skierowanym przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. wniosła o stwierdzenie nieważności uchwał powziętych na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniu 12 listopada 2014 r., tj. uchwały nr 7 w sprawie zmiany umowy spółki z dnia 29 maja 1992 r., w brzmieniu ustalonym uchwałą nr 18 Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. z dnia 25 kwietnia 2013 r., ze względu na sprzeczność z ustawą oraz uchwały nr 8 w sprawie zatwierdzenia tekstu jednolitego umowy spółki, ze względu na sprzeczność z ustawą, ewentualnie o uchylenie uchwały nr 7 i uchwały nr 8 ze względu na sprzeczność z dobrymi obyczajami, i podjęcie w celu pokrzywdzenia powoda jako wspólnika.

W odpowiedzi na pozew z dnia 9 lutego 2015 r. strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 25 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo w całości (pkt I) oraz zasądził od (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych oraz rozważaniach prawnych:

W dniu 10 kwietnia 2002 r. w Krajowym Rejestrze Sądowym pod nr KRS (...) zarejestrowana została spółka (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. (dalej jako (...)). Pozwana spółka powstała na mocy umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zawartej 1 marca 2002 r. W dniu 25 kwietnia 2013 r. Zgromadzenie Wspólników pozwanej spółki podjęło uchwałę nr 18 w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego umowy spółki nadając tej umowie nowe brzmienie. Od początku istnienia strony pozwanej jednym z jej wspólników był powód - (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. (dalej jako (...)), działający wówczas pod firmą Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego (...) sp. z o.o., i posiadający zgodnie z § 8 pkt 2 umowy spółki 48 udziałów o wartości 24.000 zł stanowiących 25,67% łącznej wartości udziałów spółki. W umowie spółki (...) w brzmieniu nadanym uchwałą nr 18 z 25 kwietnia 2013 r. zawarty został zapis, zgodnie z którym udziały w spółce mogą być umarzane z czystego zysku lub przez obniżenie kapitału zakładowego zgodnie z art. 199 k.s.h. (§ 10 umowy spółki). Zgodnie z § 16 umowy spółki ustalono, że zgromadzenie wspólników spółki (...) jest zdolne do podejmowania uchwał, o ile reprezentowane jest przynajmniej 70% kapitału zakładowego. Zgromadzenia wspólników mogą być zwyczajne lub nadzwyczajne (§ 18 ust. 1 umowy spółki). Kompetencja do zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników przysługiwała: zarządowi, radzie nadzorczej, lub wspólnikom reprezentującym co najmniej 10% kapitału zakładowego (§ 18 ust. 4 umowy spółki). Na podstawie § 19 ust. 1 umowy spółki do kompetencji zgromadzenia wspólników należały sprawy z zakresu m.in. zmiany umowy spółki i podwyższenia, obniżenia kapitału zakładowego oraz umorzenia udziałów (§ 19 ust. 4 i 6 umowy spółki). Zgodnie z treścią § 20 ust. 3 i 4 umowy spółki w sprawach: „o zmianę umowy spółki” oraz w sprawach „o podwyższenie, obniżenie kapitału zakładowego oraz umorzenie udziałów” dla ważności podjętych przez zgromadzenie wspólników uchwał wymagana była większość 2/3 głosów kapitału zakładowego.

W okresie działalności pozwanej spółki doszło do powstania konfliktu prawnego pomiędzy pozwanym a powodem na tle łączącego ich stosunku wynikającego z umowy najmu. W wyniku powstałego sporu pomiędzy (...) a (...) toczą się sprawy sądowe, m.in. z powództwa o eksmisję z 20 marca 2014 r. przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygn. akt XX GC 297/14 oraz z powództwa o zapłatę z 31 marca 2014 r. przed Sądem Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie pod sygn. akt XVI GNc 2093/14, w których składający pozew występuje w charakterze strony pozwanej. Mając na uwadze aktualną sytuację w spółce Zarząd oraz Rada Nadzorcza pozwanej spółki zdecydowały się dokonać modyfikacji zapisów umowy spółki. Zmianami w zakresie zapisu dotyczącego umorzenia przymusowego udziałów były m.in. nieuregulowane wcześniej kwestie związane ze śmiercią wspólnika, z działalnością konkurencyjną oraz z działalnością na szkodę spółki. Ustalając kierunek zmian w zakresie zapisu o przymusowym umorzeniu udziałów skupiano się głównie na tym, aby nie naruszyć interesu któregokolwiek ze wspólników. Pomimo przesłania wspólnikom, w tym także powodowi, projektu zmian dotyczących zapisu o umorzeniu udziałów, nie było jakichkolwiek sygnałów, że powód sprzeciwi się ich uchwaleniu. W dniu 20 października 2014 r. Zarząd spółki zawiadomił wspólników, w tym również powoda, o zwołaniu Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (NZW) spółki (...) na 12 listopada 2014 r. o godz. 12:00 w W. w budynku przy Al. (...) II 11. W treści przesłanego zawiadomienia wskazano, że przedmiotem NZW spółki będzie podjęcie i rozpatrzenie wniosku Zarządu w sprawie umorzenia udziałów nabytych przez spółkę oraz wniosku w sprawie wprowadzenia zmian w umowie spółki, które miało być poprzedzone dyskusją w tych sprawach, a także podjęcie uchwały nr 7 w sprawie zmiany umowy spółki, i uchwały nr 8 w sprawie zatwierdzenia tekstu jednolitego umowy spółki. Przedstawiony porządek obrad został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Nadzorczą 16 października 2014 r. W dniu 12 listopada 2014 r. odbyło się NZW spółki (...), w którym uczestniczył pełnomocnik powoda. Po dokonaniu wyboru przewodniczącego NZW oraz stwierdzeniu prawidłowości zwołania NZW i jego zdolności do podejmowania uchwał przystąpiono do głosowania zgodnie z porządkiem obrad nad uchwałą nr 7 w sprawie zmiany umowy spółki w ten sposób, że nadać § 10 umowy spółki następujące brzmienie:

1. Udział może być umorzony za zgodą wspólnika w drodze nabycia przez spółkę (umorzenie dobrowolne) albo bez zgody wspólnika (umorzenie przymusowe). Udziały mogą być umarzone z czystego zysku lub przez obniżenie kapitału zakładowego;
2. Dobrowolne umorzenie udziału wymaga uchwały Zgromadzenia Wspólników, która powinna określać:
 - a. podstawę prawną umorzenia;
 - b. wysokość wynagrodzenia przysługującego wspólnikowi za umorzony udział;
3. Za zgodą wspólnika dobrowolne umorzenie udziału może nastąpić bez wynagrodzenia. Udzielenie zgody wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności;
4. Udział wspólnika może zostać przymusowo umorzony tylko w przypadku:
 - a. prowadzenia przez wspólnika działalności konkurencyjnej wobec spółki;
 - b. popełnienia przez wspólnika przestępstwa na szkodę spółki;
 - c. ogłoszenia upadłości wspólnika;
 - d. działania wspólnika na szkodę spółki;
 - e. śmierci wspólnika, gdy jego spadkobiercy nie zgłoszą się w terminie 2 lat od jego śmierci,
5. Przymusowe umorzenie udziału wymaga uchwały Zgromadzenia Wspólników

Uchwała powinna zawierać:

- a. podstawę prawną umorzenia;
 - b. wskazanie co najmniej jednej przesłanki umorzenia wymienionej w ust 4;
 - c. wysokości wynagrodzenia przysługującego wspólnikowi za umorzony udział;
 - d. uzasadnienie;
6. Podjęcie uchwały o umorzeniu udziału z przyczyn wskazanych w ust. 4 a, b i d może nastąpić tylko za uprzednią zgodą Rady Nadzorczej;
7. Wynagrodzenie należne wspólnikowi w przypadku umorzenia przymusowego nie może być niższe od wartości przypadających na udział aktywów netto, wykazanych w sprawozdaniu za ostatni rok obrotowy, pomniejszonych o kwotę przeznaczoną do podziału między wspólników

Pozostałe paragrafy Umowy Spółki pozostają bez zmian”

Po przeprowadzeniu głosowania Przewodniczący podał wyniki głosowania. W wyniku głosowania uchwała nr 7 została przyjęta większością 132 głosów, przy 48 głosach przeciwnych, i braku głosów wstrzymujących się. Pełnomocnik powoda oświadczył, że powód głosował przeciw tej uchwale oraz wniósł sprzeciw, żądając jego zaprotokołowania. Następnie przystąpiono do głosowania nad uchwałą nr 8 w sprawie zatwierdzenia tekstu jednolitego umowy spółki. W wyniku głosowania uchwała nr 8 została przyjęta większością 132 głosów, przy 48 głosach przeciwnych, i braku głosów wstrzymujących się. Pełnomocnik powoda oświadczył, że powód głosował przeciw tej uchwale oraz wniósł sprzeciw żądając jego zaprotokołowania.

Sąd I instancji wskazał, że powyższy stan faktyczny ustalił w oparciu o twierdzenia stron wyraźnie przyznane bądź niezaprzeczone przez przeciwnika (art. 229 i 230 k.p.c.), znajdujące się w aktach dokumenty oraz stanowiska stron zaprezentowane w toku niniejszego postępowania. Sąd oparł się także na zeznaniach świadków oraz strony pozwanej, które ocenił jako wiarygodne oraz wewnętrznie spójne, a w szczególności zgodne z pozostałym materiałem dowodowym w postaci dokumentów, jak również istotne z punktu widzenia wyjaśnienia sprawy. Sąd oddalił pozostałe wnioski dowodowe powoda co do zeznań świadków A. I., R. B. i L. L. wskazując, że okoliczności na które osoby te miałyby zeznawać nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Odnosiły się one do relacji stron nie stanowiących przedmiotu niniejszego postępowania, a dotyczących okoliczności zawarcia umowy dzierżawy, umowy cesji i niewywiązywania się powoda z tych umów. Bez znaczenia dla roszczenia o stwierdzenie nieważności uchwały, ewentualnie roszczenia o uchylenie uchwał, pozostawały okoliczności związane z tym, w jaki sposób pozwany oraz powód realizują łączące ich umowy. Okoliczności te mogą mieć jedynie znaczenie w sprawach zawisłych między tymi stronami, których źródłem są te stosunki prawne, a które - jak obie strony zgodnie potwierdziły - aktualnie się toczą i nie zostały prawomocnie rozstrzygnięte.

W ocenie Sądu Okręgowego zarówno powództwo o stwierdzenie nieważności, jak i uchylenie uchwał nr 7 i nr 8 NZW z 12 listopada 2014 r. podlegało oddaleniu. W pierwszym rzędzie Sąd ten wskazał, że w świetle art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. dopuszczalne jest żądanie sformułowane w sposób ewentualny, przy czym sąd orzeka o żądaniu ewentualnym tylko wtedy, gdy oddali żądanie zgłoszone na pierwszym miejscu, jeśli natomiast uwzględni żądanie postawione w pierwszej kolejności, to o żądaniu ewentualnym nie orzeka w ogóle.

Dochodzone roszczenia opierały się na art. 252 § 1 k.s.h. oraz art. 249 k.s.h., które wprowadzają możliwość zaskarżenia uchwał wspólników, tj. wniesienia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników (art. 252 § 1 k.s.h.), jak również wystąpienie z roszczeniem o uchylenie uchwały wspólników (art. 249 § 1 k.s.h.). Warunkiem powództwa o stwierdzenie nieważności, jak również o uchylenie, jest zaistnienie przesłanek, o których mowa w ww. przepisach, i wytoczenie powództwa w terminie (art. 251 k.s.h. i art. 252 § 3 k.s.h.), a także przez osoby legitymowane do tego (art. 250 k.s.h. w zw. z art. 252 § 1 k.s.h.). Badając dopuszczalność żądania w przedmiocie stwierdzenia nieważności uchwały, jak i żądania o uchylenie uchwały, Sąd I instancji stwierdził, że strona powodowa prawidłowo wykazała istnienie przesłanek warunkujących wystąpienie z roszczeniami wskazanymi w pozwie. Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwał, jak i żądanie ewentualne o uchylenie uchwał, zostało wniesione w ustawowym terminie. Zgodnie z art. 252 § 3 k.s.h., prawo do wniesienia powództwa o stwierdzenie nieważności wygasa z upływem sześciu miesięcy od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, jednakże nie później niż z upływem trzech lat od dnia powzięcia uchwały. Z kolei co do żądania w przedmiocie uchylenia uchwały, termin do wystąpienia z powództwem wynosi miesiąc od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie sześciu miesięcy od dnia jej powzięcia (art. 251 k.s.h.). Z akt sprawy wynikało, że NZW odbyło się 12 listopada 2014 r., natomiast pozew został złożony 12 grudnia 2014 r., a więc z zachowaniem terminów tak z art. 252 § 3 k.s.h., jak i z art. 251 k.s.h. Powód prawidłowo wykazał również legitymację procesową do wystąpienia z żądaniem z art. 252 § 1 k.s.h. oraz z art. 249 § 1 k.s.h., o której mowa w art. 250 § 1 k.s.h. Z załączonych do pozwu dokumentów wynikało, że spółka (...) w dacie podjęcia skarżonych uchwał była udziałowcem (wspólnikiem) w pozwanej spółce. Potwierdzała to treść protokołu NZW z 12 listopada 2014 r., z którego wynikało, że pełnomocnik powoda głosował przeciwko zaskarżonym uchwałom. Oceniając kolejno zasadności żądania zgłoszonego na pierwszym miejscu, tj. stwierdzenia nieważności uchwał nr 7 i nr 8 na podstawie art. 252 § 1 k.s.h., Sąd Okręgowy stwierdził, że powód nie wykazał, aby uchwały te były sprzeczne z ustawą oraz zmierzały do jej obejścia. Przez pojęcie ustawy w rozumieniu art. 252 § 1 k.s.h. rozumieć należy nie tylko przepisy prawa materialnego, ale również prawa formalnego. Na równi ze sprzecznością z ustawą trzeba traktować obejście ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 2 k.s.h.). Jeżeli wspólnicy, podejmując uchwałę, zmierzają do obejścia bezwzględnie obowiązujących przepisów (w tym chroniących interesy wierzycieli), to zachodzi nieważność uchwały.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu merytorycznego stawianego skarżonym uchwałom co do obejścia art. 266 k.s.h. regulującego tryb wyłączenia wspólnika z ważnych przyczyn, Sąd I instancji wskazał, że nie podzielił w tym zakresie stanowiska powoda. Zarzut ten powód opierał głównie na tym, że w treści uchwał nr 7 i nr 8 jako jedną z przesłanek dopuszczających umorzenie udziałów wskazano „działalność wspólnika na szkodę spółki” oraz

„działalność konkurencyjną”, co stanowi zarazem przesłanki do wyłączenia wspólnika przez sąd w ramach powództwa z art. 266 k.s.h. Wskazanie na te przesłanki jako jedne z podstaw do podjęcia przez pozwaną spółkę uchwały w przedmiocie umorzenia udziałów nie stanowiło jednak obejścia art. 266 k.s.h. Zdaniem Sądu Okręgowego zapis umowy w takiej formie może jedynie stanowić podstawę do wystąpienia z powództwem o wyłączenie wspólnika, ale nie może stać na przeszkodzie ku temu, aby tak sformułowana przesłanka nie mogła zostać wskazana w umowie spółki. W szczególności, gdy sformułowanie to odnosi się wyłącznie do przesłanki przymusowego umorzenia udziałów wspólnika, i w sytuacji gdy wskazany jest dodatkowo precyzyjny sposób podejmowania uchwały w tym przedmiocie, w tym także wskazanie (w treści takiej ewentualnej uchwały) przyczyny i uzasadnienia podjęcia uchwały o umorzeniu udziałów. Sąd I instancji stanął na stanowisku, że wspólnicy mają prawo skorzystać z równorzędnego w tym wypadku trybu, który podlega zaskarżeniu do sądu na podstawie art. 252 § 1 k.s.h., ewentualnie art. 249 § 1 k.s.h. Treść § 10, w brzmieniu nadanym uchwałami nr 7 i nr 8, dla umorzenia przymusowego wymaga uchwały zgromadzenia wspólników oraz zgody rady nadzorczej, jak i uzasadnienia takiej decyzji. Każdorazowo uchwała w oparciu o te przesłanki będzie zatem mogła być przez wspólnika zaskarżona oraz poddana kontroli sądowej. Dopiero na etapie podjęcia uchwały w przedmiocie umorzenia udziałów z ww. przyczyn sąd będzie analizował, czy uchwała taka prowadzi do obejścia art. 266 k.s.h., uwzględniając przy tym istniejące oraz toczące się pomiędzy wspólnikiem oraz spółką spory, na które powód powoływał się w uzasadnieniu pozwu. Sąd I instancji podzielił również stanowisko pozwanego, że w przypadku umorzenia dobrowolnego wystarczające jest, aby umowa spółki wskazywała jedynie na „możliwość umorzenia udziałów”. Jeżeli jednak chodzi o umorzenie przymusowe, o którym jest mowa w treści zaskarżonych uchwał, umowa spółki powinna określać przesłanki i tryb umorzenia (art. 199 § 1 in fine k.s.h.), a w przypadku umorzenia automatycznego niezbędne jest wskazanie w umowie spółki konkretnego zdarzenia, którego powstanie będzie powodowało skutek w postaci umorzenia przysługujących wspólnikowi udziałów. Zgromadzony materiał dowodowy jednoznacznie potwierdzał, że treść uchwał nr 7 i nr 8 nadających nowe brzmienie § 10 umowy spółki w zakresie umorzenia dobrowolnego, automatycznego i przymusowego takie elementy zawiera. Brak jest jednocześnie normy prawnej, która wskazywałaby, że przesłanką umorzenia przymusowego nie mogą być przyczyny odnoszące się do danego wspólnika w rozumieniu art. 266 § 1 k.s.h. W związku z tym nie było podstawy do uznania, że zapis tego rodzaju jak „umorzenie przymusowe z uwagi na działanie wspólnika na szkodę spółki”, czy też z przyczyny „prowadzenia działalności konkurencyjnej” był wykluczony i nie mógł się znajdować w umowie spółki, z uwagi na treść art. 266 k.s.h. Nie istnieje zatem wskazywana przez powoda sprzeczność z ustawą. Zdaniem Sądu Okręgowego nie było również podstaw do uznania, aby przedmiotowe uchwały stanowiły naruszenie art. 199 k.s.h., zgodnie z którym do umorzenia udziałów może dojść za zgodą dłużnika (umorzenie dobrowolne), lub bez zgody dłużnika (umorzenie przymusowe). W dalszej części przepis ten stanowi, że przesłanki i tryb przymusowego umorzenia określa umowa spółki. Argumentacja powoda dotycząca tego zarzutu sprowadzała się do tego, że wskazane w uchwałach nr 7 i nr 8 przesłanki przymusowego umorzenia są niedookreślone i pozostawiają pole do interpretacji. Zarzut ten był jednak chybiony, gdyż z treści zaskarżonych uchwał jednoznacznie wynikało to, jakie zostały przewidziane przesłanki i tryb umorzenia przymusowego udziałów. Wymienione uchwały zawierały określenia ocenne, ale równocześnie wskazujące na rodzaj działań (np. działalność konkurencyjna, działalność na szkodę spółki). Sąd I instancji podzielił stanowisko, że zwyczajowo przesłanki te nie mogą być ujęte zbyt kazuistycznie, co prowadzi do tego, że w praktyce podlegają one pewnemu uogólnieniu. Ochroną przed tym uogólnieniem jest natomiast konieczność uzasadnienia uchwały w przedmiocie umorzenia udziałów, co zgodnie z zaskarżonymi uchwałami stanowiło jeden z kilku warunków, jakie muszą się spełnić, aby doszło do umorzeniu udziałów danego wspólnika. W celu podjęcia takiej uchwały wymagana jest dodatkowo także zgoda rady nadzorczej, co stanowi dodatkową obronę przed ryzykiem interpretowania wymienionych przesłanek w sposób rozszerzający. Nadto niemożliwe jest jednoznaczne ustalenie katalogu tego typu zachowań. Na działalność konkurencyjną, czy też działalność na szkodę spółki może składać się bardzo wiele konkretnych zachowań. Nadto, należy mieć na uwadze to, że istotny w ocenie tych działań byłby również kontekst sytuacyjny wpływający na ostateczną ocenę zachowania. Próba ujęcia tych wszystkich elementów w treści umowy była zatem niemożliwa, co jednocześnie nie stało na przeszkodzie do ich wskazania w formie uogólnionej. W odniesieniu do treści analizowanego § 10 umowy spółki w brzmieniu nadanym uchwałami nr 7 i nr 8 sformułowania dotyczące przesłanek uzasadniających umorzenie przymusowe udziałów zostały zatem w sposób jasny określone i stanowiły wystarczającą regulację umowną. Tym samym niezasadne było wskazywanie na sprzeczność z ustawą w zakresie naruszenia art. 199 k.s.h. Za nieuzasadniony uznany został również zarzut naruszenia art. 246 § 3 k.s.h. z

uwagi na brak zgody wspólnika na zmianę umowy spółki uszczuplającej jego prawa udziałowe. Pozwany wskazywał, że podjęte uchwały stanowiły uszczuplenie jego praw udziałowych, i zgodnie z ww. przepisem dla ich podjęcia wymagana była zgoda wszystkich wspólników, podczas gdy powód głosował przeciw tym uchwałom. W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z treścią umowy spółki obowiązującej w dacie podjęcia zaskarżonych uchwał, § 20 stanowił, że zgromadzenie wspólników podejmuje uchwały większością 2/3 głosów w sprawach m.in. o zmianę umowy spółki (§ 20 ust. 4) oraz umorzeniu udziałów (§ 20 ust. 3). Już z tych względów zarzut powoda dotyczący naruszenia art. 246 § 3 k.s.h. był bezpodstawny. Uwzględniając treść § 10 zmienionej zaskarżonymi uchwałami, zdaniem Sądu Okręgowego zastosowanie znajdował art. 246 § 1 k.s.h., zgodnie z którym, uchwały dotyczące zmiany umowy spółki zapadają większością 2/3. Odrzucić tym samym należało stanowisko powoda co do tego, że uchwały nr 7 i nr 8 w przedmiocie zmiany umowy spółki, które określają tryb przymusowego umorzenia udziałów stanowiły „zmianę w umowie uszczuplającą prawa udziałowe wspólnika”, o której jest mowa w art. 246 § 3 k.s.h. W konsekwencji niezasadny był także ostatni zarzut merytoryczny podniesiony w pozwie, a mający stanowić o zasadności żądania w przedmiocie stwierdzenia nieważności uchwał. Prowadziło to do oddalenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwał.

Nieusprawiedliwione było także żądanie ewentualne dotyczące uchylecia uchwał nr 7 i nr 8 podjętych przez NZW pozwanej spółki z 12 listopada 2014 r.

Jak wskazuje się w orzecznictwie, możliwość zaskarżenia uchwały wspólników na podstawie art. 240 § 2 k.h. (odpowiednik art. 249 § 1 k.s.h.) nie jest uzależniona od jej wykonania. Wymienione w przepisie przesłanki należy rozpatrywać w dwóch płaszczyznach: uchwał powziętych z naruszeniem postanowień umowy spółki lub sprzecznych z dobrymi obyczajami, które jednocześnie godzą w interesy spółki lub mają na celu pokrzywdzenie wspólnika. Uchwała zatem musi być sprzeczna z umową spółki i jednocześnie godzić w interesy spółki, musi być sprzeczna z umową spółki i jednocześnie mieć na celu pokrzywdzenie wspólnika; uchwała może być sprzeczna z dobrymi obyczajami i jednocześnie godzić w interesy spółki, być sprzeczna z dobrymi obyczajami i mieć na celu pokrzywdzenie wspólnika. Poza tymi czterema wariantami możliwe jest również, aby uchwała była sprzeczna z umową spółki i była sprzeczna z dobrymi obyczajami i jednocześnie godziła w interesy spółki, była sprzeczna z umową spółki i była sprzeczna z dobrymi obyczajami i jednocześnie miała na celu pokrzywdzenie wspólnika, i w końcu była sprzeczna z umową spółki i sprzeczna z dobrymi obyczajami i jednocześnie godziła w interesy spółki oraz miała na celu pokrzywdzenie wspólnika.

Strona powodowa podnosiła, że podjęte uchwały są sprzeczne z dobrymi obyczajami i zmierzają do pokrzywdzenia wspólników, a w szczególności powoda. Odnosząc się w pierwszej kolejności do przesłanki sprzeczności z dobrymi obyczajami, Sąd Okręgowy wskazał, że pojęcie dobrych obyczajów użyte w art. 249 k.s.h., odnosi się nie tylko do uczciwości kupieckiej skierowanej na zewnątrz funkcjonowania spółki (w stosunku do innych uczestników obrotu gospodarczego), ale przede wszystkim do stosunków wewnętrznych w spółce, w tym relacji pomiędzy wspólnikami. Należy zatem sięgać do kryteriów moralnych obowiązujących nie tylko pomiędzy przedsiębiorcami, ale także panujących w społeczeństwie, w tym ogólnej normy przyzwoitego zachowania. Z kolei uchwała, która ma na celu pokrzywdzenie wspólnika godzi w jego interesy zarówno majątkowe, jaki i niemajątkowe, wpływając jednocześnie na pozycję wspólnika w spółce lub na jego uprawnienia wynikające ze stosunków członkowskich. W ocenie Sądu I instancji podjęte 12 listopada 2014 r. uchwały nr 7 i nr 8 nie były sprzeczne z dobrymi obyczajami, a także nie zmierzały do pokrzywdzenia powoda jako wspólnika. Przede wszystkim nie sposób było przyjąć, że samo wprowadzenie instytucji przymusowego umorzenia udziałów naruszało dobre obyczaje lub miało na celu pokrzywdzenie wspólnika, skoro taką możliwość przewiduje art. 199 § 1 k.s.h. Nie można także było zaakceptować argumentacji powoda co do tego, że konflikty występujące pomiędzy wspólnikiem i spółką mogą stanowić samoistną przyczynę uchylecia uchwał podejmowanych w ramach działalności spółki. Nie jest rolą sądu, aby w tym procesie ustalać kto kreuje konflikty w spółce i po czyjej stronie są racje. Tym bardziej, że spory te są już przedmiotem odrębnych postępowań sądowych, co było między stronami bezsporne. Zaskarżone uchwały nr 7 i nr 8 zmieniające umowę spółki w części dotyczącej zapisu regulującego przymusowe umorzenie udziałów nie wprowadzają rozróżnienia na wspólników mniejszościowych czy większościowych. Przesłanki oraz tryb podejmowania uchwały w przedmiocie przymusowego umorzenia udziałów dotyczą każdego wspólnika pozwanej spółki, nie tylko powoda, ale także wspólnika większościowego, jak i wielu innych

wspólników mniejszościowych, których udział w kapitale zakładowym nie przekracza nawet 10%. Taki stan rzeczy nie może zatem uzasadniać trafności argumentacji strony powodowej, że uchwała narusza dobre obyczaje, tj., że stanowi zachowania niegodziwe i naganne.

Za nieuzasadnione uznał Sąd I instancji także twierdzenia dotyczące zamiaru pokrzywdzenia powoda jako wspólnika z powołaniem się na istniejący w tle między powodem a pozwaną spółką konflikt mający swe źródło w umowie najmu. Rozkład sił w spółce warunkowany jest ilością udziałów posiadanych przez każdego z poszczególnych wspólników, a nie od wzajemnych sympatii czy niechęci pomiędzy wspólnikami. Oznacza to, że bez względu na stan wzajemnych relacji panujących w stosunkach między wspólnikami, czy też między konkretnym wspólnikiem a spółką w znaczeniu ogólnym, to zawsze wspólnicy posiadający większość udziałów mają zdecydowanie większy wpływ na podejmowanie ważnych dla spółki i wspólników decyzji. Decyzje te nie zawsze mogą być zgodne z stanowiskiem wspólników mniejszościowych. Konflikt prawny między spółką a wspólnikiem nie może prowadzić do wniosku, że uchwały nr 7 i nr 8 podjęte w celu pokrzywdzenia powoda. Głównym i podstawowym celem wspólników jest działanie w interesie spółki, a nie poszczególnych jej wspólników. Treść uchwał w żadnym stopniu nie narusza też ogólnej reguły wyrażonej w art. 20 k.s.h., zgodnie z którą wspólnicy spółki powinni być traktowani jednakowo w takich samych okolicznościach. Strona powodowa nie przedstawiła jakiegokolwiek dowodu, który mógłby uwiarygodnić to, że kiedykolwiek wywierane były na nią naciski związane z toczącymi się odrębnymi sporami sądowymi, pod rygorem podjęcia przez spółkę, zarząd, czy też pozostałych wspólników kroków zmierzających do umorzenia jej udziałów. Bardzo często w złożonych relacjach między wspólnikiem a spółką, w której posiada udziały, dochodzi do konfliktów interesów, czy też rozbieżności stanowisk w ocenie prawnej łączących ich relacji. Konflikty te są rozstrzygane ostatecznie przez sąd. Z opisanych względów Sąd Okręgowy nie stwierdził, aby uchwały nr 7 i nr 8 podjęte przez NZW 12 listopada 2014 r. były sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz zmierzały do pokrzywdzenia wspólników, w tym także powoda.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., zasądając je od powoda jako strony przegrywającej sprawę.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód, zaskarżając go w całości. Orzeczeniu zarzucił:

1/ naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

a/ art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych powoda o przesłuchanie w charakterze świadków A. I., R. B. oraz L. L., co miało wpływ na treść wyroku, gdyż okoliczności na które mieli zeznawać ww. świadkowie miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, w szczególności co do wykazania, iż uchwała nr 7 oraz uchwała nr 8 są sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz zostały podjęte w celu pokrzywdzenia wspólnika, tj. (...),

b/ art. 227 k.p.c. w zw. z art. 236 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak rozpoznania wniosku dowodowego powoda o przesłuchanie w charakterze świadka I. L. oraz brak wskazania przyczyny nierozpoznania tego wniosku dowodowego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, co miało wpływ na treść wyroku, gdyż okoliczności na które miał zeznawać świadek miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, w szczególności co do wykazania, iż uchwała nr 7 oraz uchwała nr 8 są sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz zostały podjęte w celu pokrzywdzenia wspólnika, tj. (...),

c/ art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, co miało istotny wpływ na treść wyroku, gdyż przyczyniło się do błędnych ustaleń faktycznych poprzez uznanie, iż ustalając kierunek zmian w zakresie zapisu o przymusowym umorzeniu udziałów skupiano się głównie na tym, aby nie naruszyć interesu któregośkolwiek ze wspólników, podczas gdy podjęcie zaskarżonych uchwał wymierzone było przeciwko powodowi i miało stanowić narzędzie do jego ewentualnego pozbycia się ze spółki lub przymuszenia do zakończenia innych sporów ze spółką, za czym przemawiają dowody z przesłuchania świadków G. G., A. S. oraz G. J. i dowód z przesłuchania strony pozwanej w osobie W. P., oraz dowody w postaci dokumentów przedstawiających

stosunki pomiędzy powodem i pozwanym od chwili powstania spółki (...) oraz wskazujących źródła konfliktu pomiędzy obiema spółkami, w szczególności dokumentów dołączonych do pozwu,

d/ art. 328 § 2 k.p.c. polegające na wadliwie sporządzonym uzasadnieniu wyroku w zakresie wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku, co uniemożliwia poznanie precyzyjnego toku rozumowania Sądu, przy czym wadliwość tego uzasadnienia przejawia się m.in. w ograniczeniu przez Sąd li tylko do przytoczenia poglądów zawartych w orzeczeniach innych Sądów bez jednoczesnego uzasadnienia z jakich względów Sąd rozpoznający sprawę uznał poglądy wyrażone w przytaczanych orzeczeniach za słuszne i z jakich względów słuszności odmówił poglądom przedstawianym przez powoda,

2/ naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a/ art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 266 § 1 k.s.h. w zw. z art. 2 k.s.h. oraz w zw. z art. 58 § 1 k.c. poprzez uznanie, że dopiero na etapie podjęcia uchwały w przedmiocie umorzenia udziałów sąd będzie analizował, czy uchwała taka prowadzi do obejścia prawa, co z kolei doprowadziło do uznania, że uchwała nr 7 oraz uchwała nr 8 nie są sprzeczne z ustawą i nie zmierzają do obejścia prawa w postaci art. 266 § 1 k.s.h., podczas gdy próba obejścia przepisów, tj. art. 266 § 1 k.s.h., winna zostać powstrzymana poprzez stwierdzenie nieważności zaskarżonych uchwał już na etapie wprowadzania zmian w umowie spółki (...) wprowadzonych uchwałą nr 7 oraz uchwałą nr 8 ,

b/ art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 199 § 1 k.s.h. poprzez uznanie, iż sformułowania dotyczące przesłanek uzasadniających umorzenie przymusowe udziałów są w sposób jasny określone i stanowią wystarczającą regulację umowną, co z kolei doprowadziło do uznania, że uchwała nr 7 oraz uchwała nr 8 nie są sprzeczne z ustawą, podczas gdy zaskarżone uchwały wprowadzają ocenne i nieprecyzyjne przesłanki przymusowego umorzenia udziałów, jednocześnie uprawniając do zbyt rażącej uznaniowości zgromadzenia wspólników przy ustalaniu podstaw do przymusowego umorzenia udziałów, w szczególności:

- przesłanka prowadzenia przez wspólnika działalności konkurencyjnej wobec spółki nie definiuje pojęcia „prowadzenie działalności konkurencyjnej”, co pozostaje rażącym naruszeniem wymaganych kryteriów, biorąc pod uwagę fakt, iż nie ma jednej, ogólnie obowiązującej definicji „prowadzenia działalności konkurencyjnej”, a co najważniejsze, przesłanka ta nie wskazuje, kto miałby dokonywać oceny, czy wspólnik prowadzi działalność konkurencyjną;

- przesłanka popełnienia przez wspólnika przestępstwa na szkodę spółki nie wskazuje na gruncie których przepisów i w jakim kontekście należy rozumieć zawarte w niej pojęcie „przestępstwa”, a co najważniejsze, przesłanka ta nie wskazuje, kto miałby dokonywać oceny, czy wspólnik popełnił przestępstwo, w szczególności, czy okoliczność ta wymaga wydania prawomocnego wyroku sądu powszechnego;

- przesłanka działania wspólnika na szkodę spółki jest wysoce nieprecyzyjna, w związku z czym w żaden sposób nie spełnia wypracowanych w doktrynie oraz orzecznictwie kryteriów dopuszczalności określenia przesłanek przymusowego umorzenia udziałów na gruncie art. 199 § 1 k.s.h., a co najważniejsze, przesłanka ta nie wskazuje, kto miałby dokonywać oceny, czy wspólnik działa na szkodę spółki,

c/ art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 246 § 3 k.s.h. poprzez uznanie, iż w przedmiotowej sprawie zastosowanie znajdzie art. 246 § 1 k.s.h., zgodnie z którym, uchwały dotyczące zmiany umowy spółki zapadają większością 2/3, w związku z czym uchwała nr 7 oraz uchwała nr 8 nie są sprzeczne z ustawą, podczas gdy zmiany wprowadzone zaskarżonymi uchwałami są zmianami polegającymi na uszczupleniu praw udziałowych wspólników, stąd, zgodnie z art. 246 § 3 k.s.h., do podjęcia takich uchwał wymagana jest zgoda wszystkich wspólników,

d/ art. 249 § 1 k.s.h. poprzez uznanie, że uchwała nr 7 oraz uchwała nr 8 nie są sprzeczne z dobrymi obyczajami, a także nie zmierzają do pokrzywdzenia powoda jako wspólnika, podczas gdy należałoby uznać, iż są one sprzeczne z dobrymi obyczajami, iż zmierzają do pokrzywdzenia powoda jako wspólnika, biorąc pod uwagę całokształt przedmiotowego

sporu, w szczególności okoliczności, jakie towarzyszyły podjęciu zaskarżonych uchwał oraz cel, jaki przyświecał wprowadzeniu zmian w umowie spółki (...) z dnia 29 maja 1992 r., za czym przemawiają w szczególności:

- dowody z przesłuchania w charakterze świadków G. G., A. S., oraz G. J. oraz przesłuchanie strony pozwanej;
- dowody w postaci dokumentów przedstawiających stosunki pomiędzy powodem i pozwanym od chwili powstania spółki (...) oraz wskazujących źródła konfliktu pomiędzy obiema spółkami, w szczególności dokumentów załączonych do pozwu,

e/ art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez błędną wykładnię § 10 umowy spółki (...) w brzmieniu nadanym uchwałą nr 7 oraz uchwałą nr 8, która doprowadziła do błędnego przekonania, iż sformułowania dotyczące przesłanek uzasadniających umorzenie przymusowe udziałów są w sposób jasny określone i stanowią wystarczającą regulację umowną, podczas gdy dokonanie właściwej wykładni uwzględniając zgodnie z art. 65 § 2 k.c. okoliczności jakie towarzyszyły podjęciu zaskarżonych uchwał oraz cel jaki przyświecał wprowadzeniu zmian w umowie spółki (...) z dnia 29 maja 1992 r., winno prowadzić do wniosku, iż przesłanki uzasadniające umorzenie przymusowe udziałów w brzmieniu nadanym uchwałą nr 7 oraz uchwałą nr 8 nie są w sposób jasny określone i nie stanowią wystarczającej regulacji umownej.

Wskazując na powyższe zarzuty strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez stwierdzenie nieważności uchwały nr 7 oraz uchwały nr 8 ze względu na sprzeczność z ustawą, ewentualnie poprzez uchwały nr 7 oraz uchwały nr 8 ze względu na sprzeczność z dobrymi obyczajami i podjęcie w celu pokrzywdzenia współnika, jakim jest (...), a także poprzez zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądami wszystkich instancji, według norm przepisanych; ewentualnie, strona powodowa wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny co do zasady podziela ustalenia faktyczne poczynione w sprawie przez Sąd I instancji i przyjmuje je za własne. Opierały się one na prawidłowo zgromadzonym i ocenionym materiale dowodowym, a zarzuty sformułowane w apelacji ocen tych nie podważyły. Nie zostało to co prawda zakwestionowane przez powoda, jednakże uściślić należało, że pozwana spółka, działająca początkowo pod firmą (...) sp. z o.o., powstała na mocy umowy zawartej 29 maja 1992 r. (vide k. 71-76), nie zaś umowy zawartej 1 marca 2002 r., jak wadliwie ustalił Sąd I instancji. Uchybienie to pozostawało bez wpływu na rozstrzygnięcie sprawy, jednakże niewątpliwie było wadliwe w świetle zgromadzonych w sprawie dowodów.

W pierwszym rzędzie strona powodowa zarzuciła Sądowi Okręgowemu bezpodstawne oddalenie wniosków o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków A. I., R. B. oraz L. L., mimo że wskazani świadkowie mieli zeznawać na okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności co do wykazania, iż uchwała nr 7 oraz uchwała nr 8 są sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz zostały podjęte w celu pokrzywdzenia (...). Przede wszystkim zauważyć należało, że sam sposób sformułowania zarzutu był wadliwy, bowiem kwestia tego, czy zaskarżone uchwały były sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz zostały podjęte w celu pokrzywdzenia współnika, należała do sfery oceny materialnoprawnej, nie zaś faktycznej rozstrzygnięcia. Art. 227 k.p.c. wskazuje, że przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Skarżący winien zatem wykazać, iż ww. świadkowie zostali zawnioskowani w celu wykazania okoliczności, które miałyby istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Nie jest natomiast rolą świadków dokonywanie ocen czy dane uchwały zgromadzenia współników są sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz zostały podjęte w celu pokrzywdzenia współnika. To jest wyłączną domeną sądu, której dokonuje w procesie tzw. subsumpcji, tj. powiązania ustalonego stanu faktycznego z konkretnymi normami wynikającymi z przepisów prawa. Gdyby natomiast odnieść się do uzasadnienia powyższego zarzutu zawartego w apelacji, w którym wskazano okoliczności, które miałyby zostać wykazane poprzez dowód z zeznań ww. świadków, to stwierdzić by

należało, że Sąd I instancji trafnie uznał, że wymienione osoby zawnioskowane zostały w celu wykazania okoliczności, które nie miały dla rozstrzygnięcia sprawy istotnego znaczenia. Okoliczność, że strony niniejszego sporu pozostają w sporach prawnych i sądowych była w sprawie niesporna i została ustalona przez Sąd I instancji. Nie stanowi natomiast przedmiotu niniejszego postępowania rozstrzyganie tych sporów i ustalanie, która ze stron ma rację. Temu służą odrębnie wszczęte i toczące się pomiędzy stronami sprawy cywilne, w których mogą one dochodzić swoich racji. Przedmiot niniejszej sprawy stanowiły roszczenia powoda o stwierdzenie nieważności, ewentualnie uchylenie uchwał dotyczących zmiany umowy spółki. Z punktu widzenia takiego przedmiotu sporu, za nieistotne uznać należało kwestie związane z zawarciem i wykonywaniem umowy dzierżawy, umowy cesji i umowy spółki (...), zwłaszcza niewywiązania się przez pozwanego z obowiązku przeprowadzenia kapitalnego remontu budynku na koszt pozwanego, uzgodnień stron wynikających z umowy cesji, w szczególności uzgodnienia, że (...) zachowa najem na preferowanych warunkach przez okres obowiązywania umowy dzierżawy (ewentualnie do rozwiązania lub odstąpienia od umowy cesji), niewywiązania się przez pozwanego z obowiązków wynajmującego. Wszystkie przywołane powyżej okoliczności dotyczyły faktów leżących poza niniejszym sporem, związane natomiast były z innymi toczącymi się pomiędzy stronami sprawami i w związku z tym, w tamtych sprawach winny być dowodzone. Apelujący w żadnym zakresie nie podważył zatem oceny Sądu Okręgowego, koncentrując się - jak powyżej to już wyjaśniono, błędnie - na kwestiach materialnoprawnych, nie wykazując jednocześnie faktów, które miałyby wynikać z przeprowadzonych dowodów, a które byłyby istotne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Nie spełniało tego wymogu ogólne wskazanie, że przy ocenie tego, czy dana uchwała jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i została podjęta w celu pokrzywdzenia współnika, należy uwzględnić całokształt okoliczności danego sporu.

Podsumowując, zarzut apelacji dotyczący naruszenia art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków A. I., R. B. oraz L. L. ocenić należało jako bezzasadny. W konsekwencji, dotyczące tej kwestii postanowienie dowodowe Sądu I instancji uznać należało za prawidłowe i nie było podstaw do uwzględnienia wniosku apelującego, opartego na art. 380 k.p.c., o przeprowadzenie dowodu z zeznań ww. osób przez Sąd II instancji.

Za nieuzasadniony uznać także należało zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. w zw. z art. 236 k.p.c. poprzez brak rozpoznania wniosku powoda o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka I. L.. Jak wynikało z zapisu obrazu i dźwięku utrwalającego przebieg rozprawy przed Sądem Okręgowym w dniu 4 grudnia 2017 r. Sąd ten oddalił również wniosek powoda w zakresie przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka I. L. (vide k. 659 - zapis obrazu i dźwięku - od 00:33:52 do 00:34:08), mimo że w protokole pisemnym z tego posiedzenia fakt ten nie został odnotowany (vide k. 658). Nie zmieniało to faktu, że kwestionowany wniosek dowodowy został rozpoznany. Trafnie natomiast powód zarzucił Sądowi Okręgowemu niewyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przyczyn oddalenia ww. wniosku dowodowego. Naruszenie w tym zakresie art. 328 § 2 k.p.c. pozostawało jednak bez wpływu na rozstrzygnięcie sprawy. Zauważyć należało, że okoliczności, na które miał zeznawać świadek I. L. były analogiczne do tych wskazanych we wnioskach o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków A. I., R. B. oraz L. L.. Przyczyny oddalenia wniosku o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka I. L. były zatem analogiczne, jak w odniesieniu do pozostałych wskazanych powyżej osób. W konsekwencji uznać należało, że i ten wniosek został słusznie oddalony przez Sąd I instancji.

Sąd Apelacyjny nie podzielił również zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., stosownie do treści którego sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów pod kątem ich wiarygodności i mocy należy do podstawowych obowiązków sądu. Sąd dokonuje swobodnej oceny dowodów, która nie może jednak przekształcić się w ocenę dowolną. Granice sędziowskiej oceny dowodów wyznaczają przepisy proceduralne (przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o dowodach i postępowaniu dowodowym), reguły logicznego rozumowania oraz zasady doświadczenia życiowego. Ujęcie swobodnej oceny dowodów w ramy proceduralne oznacza, że musi ona odpowiadać warunkom określonym przez ustawę procesową. Oznacza to, że po pierwsze, sąd może opierać się jedynie na dowodach prawidłowo przeprowadzonych. Po drugie, ocena dowodów musi być dokonana na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, tj. sąd musi ocenić wszystkie przeprowadzone dowody oraz uwzględnić towarzyszące im okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny mocy i wiarygodności tych dowodów. Po trzecie, sąd zobowiązany jest przeprowadzić selekcję dowodów, tj. dokonać wyboru tych, na których się oparł i ewentualnie odrzucić inne, którym

odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Wiąże się to jednocześnie z obowiązkiem należytego uzasadnienia orzeczenia. W związku z powyższym postawienie sądowi I instancji skutecznego zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania naruszenia przepisów prawa procesowego o dowodach lub uchybienia zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, bowiem tylko takie zarzuty można przeciwstawić uprawnieniu sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. W tej sytuacji nie będzie wystarczające samo przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze i znaczeniu poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena dokonana przez sąd. Innymi słowy skarżący nie może ograniczyć się do przedstawienia alternatywnego stanu faktycznego ustalonego na podstawie własnej oceny dowodów, ale odwołując się do argumentów jurydycznych musi wykazać, że sąd naruszył wynikające z art. 233 § 1 k.p.c. zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy.

Apelujący wskazał na wadliwą ocenę dowodów z zeznań świadków A. S., G. J. i G. G., przesłuchanego w charakterze strony pozwanej Prezesa Zarządu W. P., a także na pominięcie dokumentów obrazujących stosunki pomiędzy powodem a pozwanym od chwili powstania pozwanej spółki oraz wskazujących na źródła konfliktu pomiędzy obiema spółkami, co skutkowało błędnymi ustaleniami faktycznymi w zakresie tego jakie były motywy i cele wprowadzenia do umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zmian odnoszących się zasad przymusowego umorzenia udziałów. Powód podnosił, że celem było wprowadzenie takich zmian, które umożliwiłyby usunięcie (...) ze spółki (...), błędnie tym samym Sąd Okręgowy ustalił, że przyjęto taki kierunek zmian umowy spółki, aby nie naruszać interesów któregokolwiek ze wspólników.

Odnosząc się do powyższych argumentów, w pierwszym rzędzie wskazać należało, że opierając się na zgromadzonym materiale dowodowym Sąd Okręgowy ustalił, że pomiędzy powodem a pozwanym istnieje poważny konflikt na tle łączących strony stosunków prawnych. Ta okoliczność została zatem wzięta pod uwagę przy rozstrzygnięciu o żądaniach sformułowanych przez stronę powodową. Zeznanie świadka A. S. odnosiły się do tej kwestii, wskazywały na istnienie sporów sądowych pomiędzy stronami oraz na stanowisko Prezesa Zarządu pozwanej spółki co do wpływu tych sporów na jej sytuację finansową. Cytowane przez apelującego zeznania tego świadka nie odnosiły się do kwestii motywów i celu wprowadzenia do umowy spółki zmian objętych uchwałą nr 7 (i w konsekwencji uchwałą nr 8), nie można było zatem podzielić zarzutów powoda co do oceny tego dowodu. Analogiczne stanowisko należało zająć w odniesieniu do oceny zeznań świadka G. J.. Z kolei, jeżeli chodzi o ocenę zeznań świadka G. G., to wskazać należało, że powód powołał się tylko na jedno zdanie z tych zeznań, pomijając całość wypowiedzi świadka. G. G. zeznał, że uchwała nr 7 nie była wymierzona w żadnego konkretnego (...) spółki (...), natomiast zakładając, że czas trwania spółki jest nieograniczony, wprowadzała mechanizm, który dyscyplinowałby nieojojalnych wspólników. W tym kontekście świadek zeznał, że chodziło o zdyscyplinowanie powoda, z którym pozwany pozostaje w konflikcie. Świadek wskazał także, iż przymusowe umorzenie udziałów wymaga uchwały zgromadzenia wspólników, a kwestia zaistnienia podstaw takiego umorzenia i tak ostatecznie podlega ocenie sądu.

Z kolei przesłuchany w charakterze strony pozwanej Prezes Zarządu W. P. zeznał, że przyjmując uchwałę dotyczącą umorzenia udziałów kierowano się przede wszystkim treścią Kodeksu spółek handlowych i nie chciano „naruszyć czyjegoś interesu”. Jednocześnie W. P. wskazywał, że spory z (...) spowodowały, iż w pozwanej spółce zaczęto zastanawiać się nad zmianami umowy, która pochodziła z 1992 r., a które stanowiłyby odpowiedź na działania wspólników naruszających interesy spółki.

Niewątpliwie zatem z powyższych dowodów, które ocenione zostały przez Sąd I instancji jako wiarygodne, a która to ocena nie została sama w sobie zakwestionowana, wynikało iż spory, jakie toczą się pomiędzy powodem a pozwanym dały swego rodzaju impuls do opracowania przez pozwaną spółkę zmian w umowie w przedmiocie przymusowego umorzenia udziałów. Nie oznaczało to jednak, że sporne uchwały zostały wymierzone bezpośrednio przeciwko powodowi, a tym bardziej, że miały stanowić narzędzie do pozbycia się powoda z pozwanej spółki. Przyczyny umorzenia zostały określone abstrakcyjnie i mogły odnosić się do każdego ze (...) spółki (...).

Nie zasługiwał również na podzielenie zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 328 § 2 k.p.c., który określa konieczne elementy uzasadnienia wyroku. Wbrew zastrzeżeniom apelującego uzasadnienie wyjaśnia podstawę prawną zaskarżonego orzeczenia i umożliwia zapoznanie się z motywami, którymi kierował się Sąd Okręgowy

oddalając powództwo, a tym samym możliwa jest kontrola instancyjna wyroku z dnia 25 stycznia 2018 r. Podkreślić należy, że sąd zobowiązany jest rozważyć kwestie materialnoprawne tylko w takim zakresie, w jakim wpływa to na rozstrzygnięcie sprawy, nie musi natomiast odnosić się do wszystkich argumentów podnoszonych przez strony, jeżeli jest to zbędne z punktu widzenia przyjętego przez sąd rozstrzygnięcia sprawy.

Powód wnosił w pierwszym rzędzie o stwierdzenie nieważności uchwał nr 7 i nr 8, ewentualnie o ich uchylenie. Żądanie stwierdzenia nieważności strona powodowa opierała na trzech argumentach. Po pierwsze, naruszeniu art. 246 § 3 k.s.h. poprzez jego niezastosowanie i nieuznanie, że zmiany wprowadzone zaskarżonymi uchwałami polegały na uszczupleniu praw udziałowych wspólników. Po drugie, nieuznaniu iż zaskarżone uchwały zmierzały do obejścia prawa, tj. art. 266 § 1 k.s.h. dotyczącego wyłączenia wspólnika. Po trzecie, naruszeniu art. 199 § 1 k.s.h. poprzez nieuwzględnienie tego, że zaskarżone uchwały wprowadzają ocenne i nieprecyzyjne przesłanki przymusowego umorzenia udziałów w postaci prowadzenia przez wspólnika działalności konkurencyjnej wobec spółki, popełnienia przez wspólnika przestępstwa na szkodę spółki, działania przez wspólnika na szkodę spółki. Żaden z powyższych argumentów nie zasługiwał na podzielenie.

Zgodnie z treścią art. 246 § 1 k.s.h. uchwały dotyczące zmiany umowy spółki zapadają większością dwóch trzecich głosów. Z kolei według art. 246 § 3 k.s.h., uchwała dotycząca zmiany umowy spółki, zwiększająca świadczenia wspólników lub uszczuplająca prawa udziałowe bądź prawa przyznane osobiście poszczególnym wspólnikom, wymaga zgody wszystkich wspólników, których dotyczy.

Zauważyć należy, że dodanie do umowy spółki postanowień przewidujących przymusowe umorzenie udziałów jedynie stwarza możliwość umorzenia udziałów bez zgody wspólników w określonych przypadkach, nie stanowi natomiast o uszczupleniu praw udziałowych wspólników. Do takiego uszczuplenia prowadzi dopiero umorzenie udziałów z przyczyn określonych w zmienionej umowie spółki. W świetle powyższego przyjęć należy, że do podjęcia uchwały dotyczącej zmiany umowy spółki określającej przesłanki i tryb przymusowego umorzenia udziałów wystarcza większość dwóch trzecich głosów, jak stanowi art. 246 § 1 k.s.h. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2005 r., V CK 562/04, OSNC 2006/4/70). Nie znajduje natomiast zastosowania art. 246 § 3 k.s.h. Przeciwne stanowisko apelującego nie zasługiwało zatem na podzielenie.

Drugi argument podnoszony przez powoda odnosi się do kwestii dopuszczalności przymusowego umorzenia udziałów o charakterze sankcyjnym, tj. z przyczyn zawinionych przez wspólnika. Umorzenie udziału prowadzi do wygaśnięcia prawa udziałowego i jeżeli dotyczy wszystkich udziałów danego wspólnika w spółce, to skutkuje utratą przynależności do spółki. Do analogicznego skutku prowadzi powództwo o wyłączenie wspólnika ze spółki (art. 266 i nast. k.s.h.), co mogłoby prowadzić do wniosku, że przyczyny, które uzasadniają wyłączenie wspólnika ze spółki nie mogą uzasadniać przymusowego umorzenia udziałów. Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie nie podziela powyższego stanowiska, z tym zastrzeżeniem, iż dalsze rozważania odnoszą się do umorzenia przymusowego, które nie ma charakteru automatycznego, a o którym mowa jest w art. 199 § 4 k.s.h.

Po pierwsze zauważyć należy, iż przepisy Kodeksu spółek handlowych w żaden sposób nie ograniczają przesłanek umorzenia przymusowego, np. wyłącznie do przesłanek leżących po stronie wspólnika i przez niego niezawinionych. Należy z tego wyprowadzić wniosek co do szerokiego ujęcia przesłanek umorzenia przymusowego. Podkreślić przy tym należy, że skoro wspólnik może zostać przymusowo pozbawiony swoich udziałów z przyczyn przez siebie niezawinionych, a nawet leżących poza nim (np. umorzenie z przyczyn dotyczących spółki), to tym bardziej taką sankcję (przymusowe umorzenie udziałów należy uznać za dolegliwość względem wspólnika) należałoby dopuścić w sytuacji, gdy do umorzenia udziałów dochodzi z przyczyn leżących po stronie wspólnika i związanych z jego zachowaniem.

Do drugie, instytucja umorzenia udziałów i wyłączenia wspólnika mają odrębny, niezależny od siebie charakter i brak jest podstaw do uznania, że instytucja z art. 266 i nast. k.s.h. jest jedynym rozwiązaniem, które może prowadzić do usunięcia wspólnika ze spółki. Ustawodawca nie daje priorytetu żadnemu z ww. rozwiązań, pozostawiając w tym zakresie wspólnikom swobodę wyboru instrumentów uznanych przez nich za najbardziej adekwatne. Zauważyć

należy, że to wspólnicy decydują o przesłankach przymusowego umorzenia udziałów, natomiast art. 266 § 1 k.s.h. posługuje się szeroką kategorią „ważnych przyczyn dotyczących danego wspólnika”. Instytucja wyłączenia wspólnika może zatem znaleźć zastosowanie w przypadku wąskiego określenia przesłanek przymusowego umorzenia udziałów w umowie spółki i zajścia „ważnej przyczyny”, która nie została wymieniona jako przesłanka przymusowego umorzenia udziałów. Z drugiej strony instytucja przymusowego umorzenia udziałów daje wspólnikom większą szansę, niż w przypadku powództwa o wyłączenie, na usunięcie ze spółki wspólnika w przypadku zaistnienia wskazanych w umowie okoliczności.

Po trzecie, nieprzekonujące są argumenty wskazujące na niebezpieczeństwo arbitralnych i wyłączonych spod sądowej kontroli decyzji w przedmiocie przymusowego umorzenia udziałów w odróżnieniu od powództwa o wyłączenie wspólnika, które rozstrzygane jest na drodze sporu sądowego. Przede wszystkim ustawa wymaga, aby umowa spółki określała przesłanki, a także tryb, przymusowego umorzenia udziałów (art. 199 § 1 zdanie trzecie k.s.h.), podstawa umorzenia udziałów nie jest zatem tak elastyczna, jak w przypadku powództwa o wyłączenie wspólnika, które odwołuje się do kategorii „ważnych przyczyn”. Nadto, co również istotne, umorzenie udziału wymaga uchwały zgromadzenia wspólników, która musi spełniać określone w ustawie wymagania (art. 199 § 2 k.s.h.), a zarówno prawidłowość jej podjęcia (w tym formalna), jak i zgodność uchwały z umową spółki bądź dobrymi obyczajami, mogą zostać poddane kontroli sądowej w ramach powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały (art. 252 k.s.h) lub powództwa o uchylenie uchwały (art. 249 k.s.h.).

Podsumowując powyższe rozważania stwierdzić należało, że bezzasadny był zarzut apelacji dotyczący naruszenia przez Sąd I instancji art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 266 § 1 k.s.h. w zw. z art. 2 k.s.h. oraz w zw. z art. 58 § 1 k.c.

Nieuzasadniony był także trzeci argument przywoływany przez stronę powodową dotyczący naruszenia art. 199 § 1 k.s.h. poprzez nieuwzględnienie tego, że zaskarżone uchwały wprowadzają ocenne i nieprecyzyjne przesłanki przymusowego umorzenia.

Jak już była o tym mowa powyżej, umowa spółki musi określać przesłanki i tryb przymusowego umorzenia udziałów. Przesłanki umorzenia udziałów muszą zostać na tyle sprecyzowane, aby wyeliminować uznaniowość decyzji zgromadzenia wspólników o przymusowym umorzeniu udziałów. Zauważyć jednak należy, że wymaganie to zostało sformułowane w sposób bardziej ogólny niż w odniesieniu do umorzenia automatycznego. W tym przypadku wymagane jest wskazanie „określonego zdarzenia”, w przypadku ziszczenia którego udział ulega umorzeniu bez powzięcia uchwały zgromadzenia wspólników (art. 199 § 4 i § 5 k.s.h.). Przesłanki przymusowego umorzenia muszą być zatem opisane - poprzez określenie pewnych kategorii zdarzeń lub zachowań odnoszących się do wspólników, nie musi to być jednak „określone zdarzenie”. Niepozostawiająca wątpliwości co do jego zajścia konkretyzacja zdarzenia wymagana jest zatem w przypadku umorzenia automatycznego, zaś w przypadku umorzenia przymusowego wystarczające jest ogólne określenie danej kategorii zdarzeń lub zachowań. Przesłanki przymusowego umorzenia udziałów wskazane w zaskarżonej uchwale nr 7 określonym powyżej wymaganiom odpowiadają, przede wszystkim zaś odnosi się to do przesłanek zakwestionowanych w apelacji, tj. prowadzenie przez wspólnika działalności konkurencyjnej wobec spółki, popełnienie przez wspólnika przestępstwa na szkodę spółki, działanie przez wspólnika na szkodę spółki. Są to opisy pewnych kategorii zdarzeń dokonane w sposób na tyle jednoznaczny, że eliminuje on niebezpieczeństwo dowolności i uznaniowości zgromadzenia wspólników podejmującego uchwałę w sprawie przymusowego umorzenia udziałów. Jakkolwiek brak jest legalnej definicji „prowadzenia działalności konkurencyjnej”, to jednak jest to kryterium konkretne, odwołujące się do pojęć mających ustalone znaczenie tak w języku potocznym, jak i prawniczym. O „interesach konkurencyjnych” mowa jest zresztą w przepisach Kodeksu spółek handlowych, tj. w art. 56 § 2 oraz art. 211 § 1. Zauważyć też należy, że nawet zdefiniowanie w umowie „prowadzenia działalności konkurencyjnej” nie eliminowałoby ryzyka sporów, czy dane zachowanie wspólnika polega na „prowadzeniu działalności konkurencyjnej”. Oceny takiej dokona zgromadzenie wspólników podejmując uchwałę, a jeżeli uchwała zostanie zaskarżona, to spór stron zostanie ostatecznie rozstrzygnięty przez sąd, który stosując przewidziane przez prawo materialne kryteria ustala treść oświadczeń woli. Analogiczne uwagi należałoby poczynić także w odniesieniu do dwóch pozostałych przesłanek, tj. popełnienia przez wspólnika przestępstwa na szkodę spółki oraz działania na szkodę spółki (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 28 lutego 2013 r., I ACa 990/12, LEX

nr 1312024, dotyczący przesłanki podjęcia przez wspólnika działalności konkurencyjnej lub działalności na szkodę spółki).

Nie można było zatem także podzielić zarzutu naruszenia art. 199 § 1 k.s.h., jak i powiązanego z nim zarzutu naruszenia art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez błędną wykładnię § 10 umowy spółki (...). Znaczenie tego ostatniego przepisu było przy tym w niniejszej sprawie ograniczone, mógłby on bowiem mieć znaczenie w sprawie mającej za przedmiot uchwałę zgromadzenia wspólników w sprawie przymusowego umorzenia udziałów.

Podsumowując powyższe rozważania stwierdzić należało, że Sąd Okręgowy zasadnie uznał, że nie było podstaw do uwzględnienia powództwa strony powodowej o stwierdzenie nieważności zaskarżonych uchwał nr 7 oraz nr 8.

Nie było również podstaw do uznania zaskarżonej uchwały za sprzeczną z dobrymi obyczajami. Naruszenie dobrych obyczajów to najogólniej rzecz ujmując naruszenie zasad etycznego i uczciwego postępowania przy uwzględnieniu tego, co dane społeczeństwo uważa za słuszne i sprawiedliwe. Klauzula generalna dobrych obyczajów odsyła do pozaprawnego systemu ocen i zasad postępowania, dając organowi stosującemu prawo instrumenty służące urzeczywistnieniu idei słuszności i sprawiedliwości (w znaczeniu materialnoprawnym). Uwzględniając charakter prawny uchwał organów spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jako szczególnych wewnętrznych czynności prawnych uznać należy, że klauzulę dobrych obyczajów odnosić należy do ogólnych reguł uczciwości kupieckiej związanych z prowadzeniem działalności handlowej przez przedsiębiorców, które obowiązują wszystkich uczestników obrotu, w tym spółki, ich organy oraz samych wspólników (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2008 r., III CSK 100/08, OSNC-ZD 2009/A/30).

Zgodzić należało się z argumentem Sądu I instancji, że zmiana umowy spółki polegająca na wprowadzeniu do niej przewidzianego przez przepisy Kodeksu spółek handlowych mechanizmu przymusowego umarzenia udziałów nie może być sama w sobie oceniana jako naruszająca dobre obyczaje. Wprowadzenie do umowy regulacji dotyczącej przymusowego umarzenia udziałów nie naruszało zatem klauzuli generalnej dobrych obyczajów.

Powód uzasadniając w apelacji zarzut naruszenia art. 249 § 1 k.s.h. powoływał się na ogólnikowe i nieprecyzyjne określenie przesłanek przymusowego umorzenia udziałów oraz towarzyszący zmianom zamiar usunięcia go ze spółki (...).

Jak powyżej była już o tym mowa zarzuty strony powodowej co do niedostatecznej precyzji w określeniu przesłanek przymusowego umorzenia udziałów nie były zasadne i tym samym nie mogły również uzasadniać twierdzenia, iż zaskarżona uchwała o zmianach umowy spółki naruszała dobre obyczaje. W ocenie Sądu Apelacyjnego § 10 umowy spółki (...) w brzmieniu ustalonym zaskarżoną uchwałą nr 7 jest zgodny z obowiązującym porządkiem prawnym, tj. zarówno z przepisami ustawy - przede wszystkim z art. 199 k.s.h., jak również z dobrymi obyczajami.

W sytuacji, gdy zaskarżone uchwały nie były sprzeczne ani z umową spółki, ani z dobrymi obyczajami, powództwo o uchylenie uchwały nie mogło zostać uwzględnione, niezależnie od oceny przesłanki pokrzywdzenia wspólnika. Na marginesie jedynie zauważyć należało, że uchwała ma na celu pokrzywdzenie wspólnika wówczas, gdy jest wymierzona w majątkowe albo niemajątkowe dobra wspólnika i w sposób nieuzasadniony oraz zamierzony ma prowadzić do osłabienia jego praw w spółce. Takimi uchwałami są przede wszystkim uchwały, które w sposób nierównoprawny traktują wspólników, jak również uniemożliwiają lub utrudniają faktyczne wykonywanie przez wspólnika praw udziałowych. Zaskarżona uchwała nr 7 nie różnicuje poszczególnych wspólników, przewidziane w niej przesłanki przymusowego umorzenia udziałów w równym stopniu mogą znajdować zastosowanie do wszystkich wspólników. Nie osłabia ona pozycji powoda w pozwanej spółce, nie utrudnia ma wykonywania praw udziałowych.

Nie zmieniała powyższych ocen okoliczność, że niewątpliwie do podjęcia uchwał nr 7 i nr 8 doszło w czasie, gdy powód pozostawał w sporach z pozwaną spółką, a nawet iż spory te stanowiły swego rodzaju impuls do wprowadzenia do umowy spółki zmian polegających na ustanowieniu mechanizmu przymusowego umorzenia udziałów. Wprowadzona regulacja spełnia wymagania przewidziane przepisami Kodeksu spółek handlowych, ma charakter ogólny i nie odnosi się wyłącznie do powoda, ale do wszystkich (...) spółki (...). Zauważyć należało, że aby

doszło do przymusowego umorzenia udziałów któregoś ze wspólników w pierwszym rzędzie musi zaistnieć jedna z przewidzianych umową spółki przesłanek umorzenia, które mają charakter obiektywny i chronią przed arbitralnością decyzji zgromadzenia wspólników. Nadto, gdyby inni wspólnicy spółki chcieli w sposób instrumentalny wykorzystać instytucję przymusowego umorzenia udziałów, (...) będzie mogło powołać się na naruszenie dobrych obyczajów wytaczając powództwo o uchylenie uchwały zgromadzenia wspólników. W takiej sprawie powód będzie uprawniony do przedstawienia wszelkich dowodów, przede wszystkim w celu wykazania, że nie zachodzą przesłanki przymusowego umorzenia udziałów, a instytucja ta została wykorzystana instrumentalnie w związku z toczącymi się innymi sporami prawnymi.

W świetle powyższego za nieuzasadnione uznać należało zarzuty apelacji dotyczące naruszenia art. 249 § 1 k.s.h.

Mając na względzie przedstawioną argumentację Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację powoda jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego, mając na względzie zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 108 § 1 k.p.c. oraz na podstawie § 8 pkt 22 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

Jacek Bajak Mariusz Łodko Maciej Dobrzyński